

1 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2010/11:184

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:184 Järnvägens kvalitet

av Peter Hultqvist (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 15 mars 2011.

Skälet till dröjsmålet är planerad utrikes resa.

Stockholm den 16 februari 2011

Näringsdepartementet

Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

2 § Svar på interpellation 2010/11:186 om personlig assistans

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Eva Olofsson har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att skyndsamt åstadkomma förändringar i 9 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS.

Jag vill inleda med att säga att jag under min tid som ansvarigt statsråd för funktionshinderpolitiken noggrant har följt de frågeställningar som varit aktuella med anledning av tillämpningen av LSS när det gäller regler om personlig assistans och bland annat frågan om grundläggande behov. Detta gäller naturligtvis även frågan om utveckling av ny rättspraxis på området. Regeringen har också, för att säkrare kunna bedöma behovet av eventuella åtgärder på området, tagit ett antal initiativ. Det gäller bland annat uppdrag till myndigheter som ska redovisas till regeringen och vidare till riksdagen.

Regeringen har i propositionen *Personlig assistans och andra insatser – åtgärder för ökad kvalitet och trygghet* (2009/10:176) uppmärksammat frågan om beslut enligt 9 a § LSS. I propositionen anges att det är viktigt att det finns tydliga regler och riktlinjer för beslut om såväl

grundläggande behov som andra personliga behov inom ramen för den personliga assistansen. I propositionen gör regeringen bedömningen att ett uppdrag ska ges till Försäkringskassan att följa dessa beslut.

Regeringen gav den 12 maj 2010 Försäkringskassan i uppdrag att följa upp sina lokala försäkringscenters beslut om personlig assistans enligt 9 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. I uppdraget anges att Försäkringskassan till regeringen ska rapportera hur arbetet med enhetlighet i beslut som gäller såväl grundläggande behov som andra personliga behov avseende personlig assistans utvecklas.

I uppdraget föreskrivs vidare att det enligt regeringens mening också kan finnas skäl att noggrant följa de beslut som Försäkringskassan fattar om grundläggande behov inom personlig assistans, bland annat för att analysera dessa med avseende på säkerhet och enhetlighet mot bakgrund av de mål och den allmänna inriktning som föreskrivs i 5 och 6 §§ LSS.

Om Försäkringskassan finner att åtgärder behöver vidtas för att öka rättssäkerheten och enhetligheten i besluten ska förslag till sådana åtgärder lämnas. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet, Socialdepartementet, senast den 30 juni 2011.

Ytterligare en åtgärd som har vidtagits med syfte att åstadkomma högre kvalitet i beslutsfattandet och säkerställa en mer rättssäker hantering av ansökningar om personlig assistans är ett uppdrag till Socialstyrelsen att i samarbete med Försäkringskassan utarbeta ett vetenskapligt instrument som kan användas när behov av personlig assistans ska bedömas. Uppdraget har delredovisats till Socialdepartementet i mars 2009 och ska slutredovisas senast den 30 augusti 2011.

Socialutskottet har i betänkandet *Personlig assistans och andra insatser – åtgärder för ökad kvalitet och trygghet* (2009/10:SoU21) anført att utskottet välkomnar strävandena att åstadkomma ökad enhetlighet och tydlighet i bedömningar och beslut. Utskottet konstaterar att insatser som ges med stöd av LSS ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet samt att målet är att den enskilde får möjlighet att leva som andra. Sådan verksamhet ska vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Utskottet anför vidare att det utgår från att regeringen noga följer utvecklingen. Resultatet av de båda uppdragen, som ska redovisas i mars respektive juni 2011, bör inte föregripas. Utskottet begär i form av ett tillkännagivande att regeringen, så fort underlag finns, återkommer till riksdagen med en redovisning och vid behov med förslag till åtgärder.

Mitt svar till Eva Olofsson är att regeringen följer utvecklingen noggrant och redan har tagit initiativ för att få ett säkrare underlag för att bedöma om det behövs initiativ från regeringen när det gäller tillämpningen av bland annat 9 a § LSS. Enligt socialutskottets ställningstagande bör dock inte redovisningen av Försäkringskassans och Socialstyrelsens uppdrag föregripas. När myndigheterna har lämnat sina rapporter kommer regeringen att återkomma till riksdagen med en redovisning.

Anf. 2 EVA OLOFSSON (V):

Fru talman! Jag får börja med att tacka för svaret.

En av vårt lands största jämlikhetsreformer var när lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, trädde i kraft 1994 och sam-

tidigt ett system för personlig assistans inrättades. För många människor med omfattande funktionsnedsättningar innebar rätten till personlig assistans att man kunde ta makten över sitt eget liv, slippa vara beroende av anhöriga och leva självständigt, till exempel bo i egen lägenhet i stället för på institution. För en del är den personliga assistansen förutsättningen för att kunna arbeta eller studera. Den ger möjlighet att själv bestämma över vardagen, utveckla sina intressen och leva som andra – kort sagt: att göra det som många av oss tar för självklart.

Det är just därför som Försäkringskassans hårdare bedömningar vid omprövning av den personliga assistansen skapat så mycket oro. Det handlar om människor som drabbats av personliga katastrofer när de har fått sin assistans kraftigt neddragen och hamnat under de grundläggande behovens 20 timmar för att få rätt till statlig assistans. Det handlar också om väldigt många som går omkring med en stor oro för hur livet kommer att se sig framöver, om de kommer att få leva ett liv med självbestämmande i fortsättningen eller inte.

Jag har mött denna oro ett flertal gånger. Jag har mött den både från enskilda personer som har assistans och från alla organisationer inom handikapprörelsen som organiserar människor med assistans. Jag utgår från att Maria Larsson som ansvarig minister också gjort detta.

Den hårdare bedömningen från Försäkringskassan har inte börjat precis nu – den kom redan 2007 – men den har accelererat under 2009 och 2010. Den nya linjen innebär att man när det gäller de grundläggande behoven – det handlar om måltider, av- och påklädning, personlig hygien och kommunikation – nu inte bara ska titta på om behoven finns utan också värdera om det finns tillräckligt integritetskänsliga behov med i det som människor behöver hjälp med.

Det tydligaste exempel som kommit upp, och det beror också på att det nu finns en regeringsrättsdom i frågan, handlar om måltider: Kan man föra maten till munnen hjälper det inte om man spiller en hel del när man gör det, inte kan skära eller skrapa ihop maten på tallriken eller inte kan laga eller bereda den. Detta bedöms inte ingå i det grundläggande när det gäller måltider så länge man kan föra gaffeln till munnen. Detta har lett till att flera personer som haft statlig personlig assistans i många år blivit av med den. Första halvåret 2010 var det 143 personer, vilket var nästan lika mycket som under hela 2009. Det har alltså skett i en ökande takt. I och med att det finns en regeringsrättsdom kan inte heller Försäkringskassan ändra sin praxis, oavsett hur mycket synpunkter man får från handikapprörelsen, utan då handlar det om lagstiftning.

Statsrådet hänvisar i svaret till två uppdrag som regeringen gett: ett till Försäkringskassan om att följa upp besluten om personlig assistans, som ska redovisas senast den 13 juni, och ett till Socialstyrelsen om bedömningsinstrument. Detta har blivit försenat av att handikapprörelsen var väldigt kritisk i det inledande skedet. Sedan har man dock blivit överens om en ändrad inriktning, och detta ska nu testas i pilotprojekt. Jag är också medveten om socialutskottets tillkännagivande. Det tror jag är det enda vi har gjort under förra mandatperioden.

Samtidigt finns det ett stort problem: Under tiden förlorar människor sin personliga assistans, och andra känner sig djupt oroliga inför Försäkringskassans kommande omprövningar. Jag vill fråga ministern: Vad vill

ministern svara dem som drabbas just nu och fram till att någon förändring görs?

Anf. 3 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! LSS är en fantastisk reform; jag håller verkligen med Eva Olofsson om detta. Den infördes av den tidigare borgerliga regeringen, och den innebar en stor frihet i människors liv. Det är en reform vi fortsatt måste värna och vårda. Om det förekommer fusk och överutnyttjande ska vi givetvis se till att det åberopas och att vi kommer till rätta med det. Att värna reformen för dessa människors självständighet är dock en viktig uppgift.

Det är också viktigt att komma ihåg att det när personlig assistans infördes inte var för att funktionshindrade i allmänhet skulle få hjälp med sina behov. Det skulle de nämligen redan få enligt socialtjänstlagen. LSS tillkom i stället för att personer med behov av mycket omfattande hjälp eller hjälp av mycket privat karaktär skulle ges ett avgörande inflytande över vem som skulle kunna utföra hjälpen. Det är viktigt att säga att socialtjänstlagen innebär ett stort ansvar att också stödja personer med funktionshinder.

Eva Olofsson hänvisar till domen från Högsta förvaltningsdomstolen, det som tidigare kallades Regeringsrätten. Denna dom kom i juni 2009, och där skriver Högsta förvaltningsdomstolen att frågan i målet enbart gäller huruvida den aktuella personens hjälpbehov är sådant att personen är berättigad till insatsen personlig assistans enligt LSS eller om det ska tillgodoses med andra insatser.

Det är det frågan gäller; det handlar inte om huruvida man ska få hjälp eller inte utan snarare om vilken av lagstiftningarna som ska tillämpas. Då handlar det om att personen i fråga klarar av att äta och dricka själv. Följande är från Regeringsrättens dom, alltså som de resonerar:

”Han kan även hålla upp dryck i glas och själv lägga upp mat på tallrik när den är serverad på bordet. Vad han behöver hjälp med är att tillreda och plocka fram och undan mat. Han behöver också hjälp med att dela mat som är seg eller där det krävs kniv och gaffel. Regeringsrätten finner att detta hjälpbehov inte är av det personliga och integritetskänsliga slag att det bör beaktas vid bedömningen av hans rätt till personlig assistans.”

Det personen i fråga behövde hjälp med, bedömde Regeringsrätten, var alltså inte av personligt och integritetskänsligt slag. Det innebär inte att man inte är berättigad till hjälp. Det är viktigt att säga. Hjälp kan tillgodoses – bör tillgodoses – med andra insatser. Detta handlar dock om vilken av lagarna som är rimlig att tillämpa just utifrån de olika perspektiven. Frågan handlar alltså inte enbart om vilken typ av hjälp som ska ges utan vilket lagrum som är tillämpligt, det vill säga om hjälpen ska ges med personlig assistans eller i annan form.

Sedan är det så att de omprövningar Försäkringskassan gör är något den har haft i uppgift att göra mycket länge. Man ska göra tvåårsomprövningar av alla beslut, för situationen kan förändras för enskilda människor. De kan ha ett större eller ett mindre behov av insatser. Därför är det rimligt att tvåårsomprövningar görs kontinuerligt.

Detta har Försäkringskassan dess värre i liten utsträckning hunnit med tidigare. Man har blivit bättre på att hinna med tvåårsomprövningar-

na, och man har prioriterat dem högre. Det är någonting jag tycker är bra att man hinner och att man gör.

Prot. 2010/11:62
18 februari

Det kan i en del fall naturligtvis leda till att insatsernas omfattning förändras. Totalt är det 16 000 personer som kommer i fråga för personlig assistans i dagsläget, och det är inte alla som omprövas under ett år. Under 2010 var det 5 500 personer som fick sina LSS-insatser ompröva-
vade.

Anf. 4 EVA OLOFSSON (V):

Fru talman! Jag är medveten om att det inte handlar om att få personlig assistans på statlig nivå eller ingen hjälp alls, men faktum är att den personliga assistansen ger en annan möjlighet att mer planera sitt liv hur man själv vill. Man kan själv välja vem som ska hjälpa en och ha en mycket mer flexibel hjälp än vad det många gånger innebär om man hamnar i kommunens hemtjänst. Det innebär också ofta en mycket högre kontinuitet än vad det gör om man får hjälp enligt socialtjänstlagen.

Det är just att man har en mycket strängare bedömning av de grundläggande behoven som ifrågasätts, för det drabbar ett antal personer med omfattande behov ganska hårt. Jag tror nämligen att vi är överens om att LSS och personlig assistans är till för människor med omfattande funktionsnedsättningar. Det tror jag inte att någon vill ändra på.

Om man har alla dessa grundläggande behov och inom ett område bedöms inte vara tillräckligt integritetskänslig – och det är Försäkringskassan som bedömer detta; det är inte den enskilde personens egen upplevelse som är avgörande utan en bedömning utifrån domen och Försäkringskassans tjänstemän och riktlinjer – kan man alltså ramla ur systemet helt och hållet.

Det gäller även om man kanske på andra områden har integritetskänsliga behov och även om man skulle behöva flexibiliteten, kontinuiteten och möjligheten att själv få välja vilken personlig assistent man har.

Jag vill gärna ge några konkreta exempel, för detta händer också väldigt drastiskt. Ibland kan man få hela livet förändrat från den ena dagen till den andra, ibland inom en och en halv månad. Man får börja ifrågasätta allt: Kan jag bo i egen lägenhet längre? Kommer jag att klara mitt jobb som jag har haft förut? Kommer jag att kunna leva på det sätt som har varit viktigt för mig?

Det är detta som skapar den enormt stora oron hos dem som går och väntar på omprövningar. Mina exempel har jag fått från Stil, Stockholms Independent Living, som är ett brukarkooperativ. Jag är medveten om att vi inte ska tycka om de enskilda exemplen, men jag vill ändå ta dem för att visa hur det kan slå.

NN är en person som har MS, är rullstolsburen och har svårt att röra sig inomhus. NN har haft assistans sedan 1998, de senaste fem åren 147 timmar i veckan. De grundläggande behoven räckte inte till 20 timmar eftersom NN kunde föra gaffeln till munnen, utan personen hamnade på 17 timmar. På en och en halv månad gick timmarna från 147 till 87 timmar. Det är väldigt drastiska förändringar människor råkar ut för.

En annan person med Aspergers syndrom och autism samt kraftig synnedsättning, hade haft personlig assistans 30 timmar i veckan de senaste tolv åren, fick från den dag beslutet kom – pang – tio timmar i veckan. Detta innebär mycket stora förändringar.

På bloggen fulldelaktighet.nu skriver Wenche Willumsen. Hon har arbetat i många år med funktionshinderfrågor i DHR och känt denna enormt stora oro inför sin omprövning. Hon fick beskedet att hon får behålla sin assistans. Hon skriver:

”Detta är inte som att ha vunnit högsta vinsten – nej, det kan inte hjälpas att den oro som föregått det beslut jag fick häromdagen grumlar ’känslan’ – inte lättnaden och glädjen. Vägen till nuvarande tillstånd var för gropig, stenarna för stora och för många för att känslan av lättnad och glädje ska vara helt okomplicerad. Min maktlöshet för krampaktig, upplevelsen av total förödmjukelse för stor – och min möjlighet till kontroll i situationen alldeles för liten, särskilt sett med facit i hand. Tyck nu inte att jag är otacksam, gnällig aldrig nöjd – för det är jag inte – jag är nöjd och glad och lättad – men samtidigt lite ... tilltufsad.”

Jag vill ändå ställa frågan till Maria Larsson: Ser du inte problemet med att man plötsligt går in och från myndigheter och en regeringsrättsdom ska bedöma vad som är integritetskänsligt för den enskilda personen?

Anf. 5 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Det låter på Eva Olofssons inlägg som att Eva Olofsson inte tycker att omprövningar ska göras. Jag skulle gärna ha ett förtydligande från Eva Olofsson i denna fråga. Min mening är att omprövningarna måste göras.

Vi ska ha ett bra bedömningsinstrument. Det är därför det ska utarbetas i samarbete med handikapporganisationerna, så att alla tycker att det är ett bedömningsinstrument som känns okej att använda.

Någon form av omprövning måste göras kontinuerligt därför att behoven förändras; de kan både bli större och minska. Det är skälet till att besluten ibland blir annorlunda.

Vi ser att det är stora regionala skillnader. Vi tycker att vi vet för lite om de här frågorna. Det är precis därför vi har gett uppdraget till Försäkringskassan, vi vill inte bara ha statistiken. Vi ser att det är fler som får sin assistans indragen, och vi vill veta varför. Därför har vi gett uppdraget till Försäkringskassan att komma tillbaka till oss med en analys. Det är den vi nu väntar på, det var det uppdraget vi gav våren 2010. Men vi ska vara medvetna om att när assistansen inte finns tillgänglig betyder det inte att samhället tar bort sitt stöd till individen helt och hållet, utan stöd enligt socialtjänstlagen är tänkt att svara upp mot mycket av det som kan behövas.

Eva Olofsson får gärna svara på frågan om hon vill utvidga insatserna inom ramen för LSS, om hon tycker att man ska lyfta mer från socialtjänstlagen.

Jag har stor förståelse för att människor kan tycka att det vore enklare att få allt via assistansen, men det är trots allt två olika lagrum. Avser Vänsterpartiet och Eva Olofsson att på något sätt förändra det? Det är inte min mening; jag tycker att vi har två väl fungerande lagsystem. Problemet är att individen ibland kan hamna i kläm, därför att man kanske inte får den erforderliga hjälpen från socialtjänsten.

Det är därför som vi behöver den här analysen. Vi behöver titta vidare på frågan. Det är därför som vi kommer att återkomma när redovisningen är klar.

Prot. 2010/11:62
18 februari

Svar på
interpellationer

Låt mig nämna ett par granskningar som kommer att göras och som har bäring på den här frågan. Inspektionen för socialförsäkringen, ISF, kommer att titta på tvåårsomprövningarna av assistansersättningen och titta både på hur man prioriterar att göra det från Försäkringskassans sida och på kvaliteten i de genomförda tvåårsomprövningarna. Det tycker jag är bra. Det här kommer att redovisas fjärde kvartalet 2011. Det ger oss en mer utvidgad kunskap förhoppningsvis.

ISF kommer även att titta på handläggarstöd och styrning av assistansersättningen, och det utifrån perspektivet att det finns stora regionala skillnader. Det finns också skillnader när det gäller typ av assistansordnare och könsskillnader. Det tyder på att det finns brister i handläggningen. Därför är den här granskningen, tycker jag, mycket intressant. Jag tror att vi kommer att få ny kunskap med hjälp av den. Här kommer vi att få en redovisning andra kvartalet 2012, så den ligger något senare i tid.

Min förhoppning är att vi ska kunna bättra vårt kunskapsläge och se om det är handläggningen som brister, om det är Försäkringskassan som begår fel och om det kan föranleda att vi på något sätt behöver ändra regelverket.

Låt oss återkomma till det när vi med hjälp av de redovisningar som är på gång ökat vår kunskapsmängd och fått synlighet i vad det är som brister i dag.

Anf. 6 EVA OLOFSSON (V):

Fru talman! Självklart måste man göra bedömningar, och man måste göra omprövningar. De kan leda till både ökad och minskad hjälp. Men vad jag och Vänsterpartiet vänder oss mot är konsekvenserna av regeringsrättsdomen och sättet att se på grundläggande behov, sättet att lyfta fram det man tycker är integritetskänsligt, plocka ur det och inte ha en helhetssyn, inte se människors egna bedömningar av integritetskänslighet, inte ha helhetssyn när det gäller möjligheten att leva ett självständigt liv om man har omfattande funktionsnedsättning.

Det är en skillnad på personlig assistans och hjälp enligt SOL, fortfarande en ganska stor skillnad. Det är därför vi har personlig assistans och inte har lyft in människor med omfattande behov att omfattas av socialtjänstlagen helt och hållet.

Medan Maria Larsson väntar drabbas människor, och drabbas rejält, som jag tog några exempel på. Det finns en stor oro kring direktiven till LSS-utredningen om kostnadsdämpande åtgärder. Regeringen tog upp i sin proposition att möjligheter till kostnadsdämpning måste övervägas. För min och Vänsterpartiets del anser vi att man ska ha den hjälp man behöver. Det är inte där vi ska lägga ned några kostnadsdämpande åtgärder. Självklart ska vi komma åt fusk och annat, som det har visat sig förekommer. Självklart ska vi använda pengarna på bästa möjliga sätt.

Jag har några frågor till Maria Larsson: Är du inte på något sätt kritisk till den regeringsrättsdom som finns? Kommer du att lyssna lika mycket på handikapprörelsen som på Försäkringskassan? Skulle du vara villig att låta göra en ekonomisk helhetsbedömning av personlig assistans? Vi vet att den är kostnadseffektiv jämfört med hemtjänst. Den samhällsnyttiga bedömningen har inte gjorts av vad det innebär att människor får jobb som personliga assistenter, att det betalas in arbetsgivar-

avgifter och att människor kan jobba etcetera jämfört med en plats på gruppböende. Skulle vi kunna få se ett sådant uppdrag?

Prot. 2010/11:62
18 februari

Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! För min del är kunskap alltid grunden för beslut. Vi befinner oss i ett läge där vi inte har den tillräckliga kunskapen för att fatta några beslut. Det var anledningen till uppdragen. Det var också vad riksdagen, där Eva Olofsson själv sitter, gav regeringen i uppdrag att göra. Låt oss återkomma när vi har den kunskapen, vi måste ha den först.

Jag har stor respekt för att det finns ett mellanrum där enskilda människor kan drabbas. Men grunden för politiska beslut är alltid att kunskapen måste finnas innan man fattar beslut.

LSS är en fantastisk reform. Men den är också, som Eva Olofsson var inne på, en reform som har haft en kostnadsutveckling som gör att det som från början kostade 4 miljarder i dag kostar mer än sjukförsäkringen. Det gör att vi måste titta på hur vi kan se till att värna reformen för framtiden. Den kostnadsutveckling som har varit har varit mycket dramatisk. Där finns det anledning, och jag känner att det finns en stor anledning, att verkligen värna den här reformen för framtiden. Då är det angeläget att titta på hur vi får den att bli väl fungerande så att de som behöver hjälpen kan få den, men också titta på hur vi kommer åt det som är fusk och överutnyttjande, som flera olika utredningar har pekat på förekommer. Det är angeläget, och där får vi återkomma.

Eva Olofsson säger att rättspraxis har lett till flera indragningar och att bedömningen är att det inte överensstämmer med lagens intentioner. I de utredningsuppdrag som vi gett tittar man just på detta. När det kunskapsunderlaget finns på bordet ska vi återkomma.

Jag skulle vilja sluta med att säga att LSS var en fantastisk reform, tillskapad av den borgerliga regeringen. Den ska vi fortsätta att värna därför att den har betytt otroligt mycket för människors självständighet och möjlighet att leva lika i samhället. Det är en unik reform i internationellt perspektiv. Det är en reform som vi ska vara stolta över därför att den kommer många människor till del.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellationerna 2010/11:190 och 194 om ökad barnfattigdom och ojämlikhet

Anf. 8 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Peter Persson har frågat mig vilka åtgärder jag inom mitt ansvarsområde avser att vidta som minskar barnfattigdomen, och Monica Green har frågat finansministern vad han avser att göra för att hindra att barnfattigdomen ökar och vad han avser att göra för att den gemensamma välfärden ska säkras i framtiden.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Under den senaste tioårsperioden har inkomsterna ökat för samtliga hushåll, men inte lika mycket för exempelvis ensamstående hushåll med

*Svar på
interpellationer*

barn. Dessa hushåll har bara en förvärvsinkomst, och den disponibla inkomsten består till större del av familjestöd. Det är förklaringen till att den relativa fattigdomen bland barn ökat. Utvecklingen av den absoluta fattigdomen visar dock att andelen fattiga barn minskar sedan 1990-talets lågkonjunktur. Färre barnhushåll tar emot ekonomiskt bistånd, och fler uppger att de har en kontantmarginal.

Lösningarna för att minska ekonomisk utsatthet återfinns inte enbart inom ett ansvarsområde, utan regeringens politik utgår från att de samlade insatserna inom flera olika politikområden bidrar till en förbättring av barnfamiljernas möjlighet till en god ekonomisk levnadsstandard. Den avgörande orsaken till ekonomisk utsatthet för barn är vanligtvis att föräldrarna saknar arbete eller utbildning. Detta är också en förklaring till att nästan vartannat barn med utländsk bakgrund är ekonomiskt utsatt. Regeringen satsar stort på att värna jobb och omställning och ge bättre förutsättningar för en varaktigt hög sysselsättning, vilket kommer barnfamiljerna till del.

Även för att trygga välfärden är ett ökat arbetskraftsutbud nödvändigt, och regeringen föreslår en rad insatser för att stärka de grupper som har en svag förankring på arbetsmarknaden. Ingen klyfta är så stor som den mellan dem som har arbete och dem som står utanför arbetsmarknaden. Den mest grundläggande rättvisefrågan är därför att ge fler möjlighet till jobb. En viktig åtgärd som regeringen vidtagit för att förstärka arbetslinjen är etableringsreformen för nyanlända invandrare som trädde i kraft den 1 december 2010. Med hjälp av denna reform kommer förhoppningsvis fler i arbete, och därmed kommer allt färre barn att leva i familjer som har svårt att få ekonomin att gå ihop.

Den ekonomiska familjepolitiken stärker barnfamiljerna ekonomiskt samt ger föräldrar möjlighet att kombinera familj och arbete. I syfte att förbättra situationen ytterligare har regeringen höjt flerbarnstilläggen samt planerar en höjning av det särskilda bidraget inom bostadsbidraget. Höjningen påverkar särskilt ensamstående hushåll med barn där nära hälften av alla hushåll har bostadsbidrag.

För de hushåll som har ekonomiska problem finns det ekonomiska biståndet som ett sista skyddsnät. Utöver försörjningsstödet kan ekonomiskt bistånd ges också för andra behov. Till exempel kan särskilda hänsyn tas till barns behov. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att kartlägga kommunernas styrdokument beträffande beviljande av ekonomiskt bistånd samt att titta närmare på frågan om hur kommunernas riktlinjer för beviljande av ekonomiskt bistånd förhåller sig till Socialstyrelsens rekommendationer och hur skälig levnadsnivå tolkas.

Den generella välfärden i Sverige med gratis hälso- och sjukvård för blivande mödrar samt barn och ungdomar, subventionerad och högkvalitativ förskola och skola spelar en stor roll för att minska skillnaderna i uppväxtvillkor mellan barn som lever i hushåll med olika inkomstnivåer.

Då Monica Green, som framställt en av interpellationerna, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav tredje vice talmannen att Sara Karlsson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 9 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jag tackar Maria Larsson för svaret som jag tycker innehåller betydande begränsningar utifrån min frågeställning, nämligen om en ökande barnfattigdom i vårt land.

Jag tror att vårt land förändrades och att allt fler barn gavs bättre förutsättningar att leva ett jämlikare liv, inte bara på grund av att de vuxna fick arbete.

Det handlade för det första om förhållanden på arbetsplatserna, om arbetslivets villkor, om jämlika villkor bland vuxna.

Det handlade för det andra om en avancerad politik för att utjämna levnadsvillkor när man för stunden inte kunde arbeta, vid sjukdom av olika slag, vid arbetslöshet när den plågades fram, i livssituationer när man omöjligen kunde arbeta. De svenska socialförsäkringssystemen har varit avgörande och viktiga för att skapa ett större mått av jämlikhet.

Det handlade för det tredje om att bygga ett gemensamt samhälle, ett samhälle som ger alla barn förutsättningar att både mötas och utvecklas i förskolan, att ge förutsättningar för olika resurser i skolan så att alla kan lyckas och att ge barnen möjlighet att komma igen.

De senaste dagarna har vi hört om hur situationen förändras för barn vid föräldrars psykiska sjukdom, för barn som inte är riktigt som alla andra barn en stund i livets ungdom och hur de förvägras insatser i skolan och ställs vid sidan. Ja, jag skulle kunna fortsätta uppräknningen om hur klyftor växer i dagens samhälle.

Min fråga var ställd till socialförsäkringsministern, men jag har respekt för att den överläts. Den handlar om att barnen träffas direkt när man slår på föräldrarna. Och jag vill påstå att den nu sittande regeringens åtgärder, att försämla sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen, och att de vägrar att göra någonting åt långtidsarbetslösheten slår stenhårt mot barnen. I kombination med neddragningar i det gemensamma blir träffsäkerheten ännu hårdare.

När det blev bekant att jag ställt denna interpellation blev jag uppringd av en kvinna som verkar i Oscars församling här i Stockholm. Vet du, sade hon till mig, jag är inte socialdemokrat, men jag är humanist. Och jag berörs så av att det sparas på barn medan vi som har det bra får det allt bättre. De barn som har föräldrar med besvärliga levnadsvillkor får vi i församlingen ta hand om när stadsdelen sviker.

Maria Larsson, tror du att ett barn påverkas när föräldern får försämlade villkor i sjukförsäkring och a-kassa?

Anf. 10 SARA KARLSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret, även om det inte är jag som har ställt interpellationen. Jag ersätter i dag Monica Green, som har fått förhinder.

I går hölls en särskild debatt här i kammaren om barnfattigdom. Den var så klart intressant, men det finns nog ändå saker kvar att klarlägga. Maria Larsson sade exempelvis i går att vi har samma mål. Det är inte sant. Det är klart att vi alla kan stå här i kammaren och säga att vi vill minska barnfattigdomen, men det betyder inte att vi har samma mål med vår politik.

Socialdemokraterna har som mål att skapa jämlikhet, i livschanser och i utfall. Den relativa fattigdomen är relevant för oss, för att vi inser

Prot. 2010/11:62

18 februari

*Svar på
interpellationer*

att ojämlikhet skapar problem. Kristdemokraterna vill cementera ojämlikheten och i större utsträckning lägga ansvaret för människors sociala situation på välgörenhetsorganisationer. Det är stor skillnad mellan att vilja jämlikhet och att vilja klyftor som kompenseras med fattigstugor.

Centralt i debatten i går var jobben, eftersom arbetslöshet är den vanligaste orsaken till fattigdom. Där kan vi nog vara överens. Att ha ett arbete betyder i regel också att ha en lön som man kan försörja sig och sina barn på, än så länge. Men den här diskussionen handlar inte bara om jobbpolitik. Det är trots allt så att människor även i fortsättningen kommer att vara arbetslösa. Regeringen räknar med arbetslösheten kommer att vara nere i ungefär 6 procent år 2014. 6 procent är väldigt många personer. Lägg också till dem som är sjuka och därför inte kan arbeta!

När räknar regeringen med att ha satt alla i arbete och gjort alla människor friska? Man kan anta att även regeringen inser att det nog inte är möjligt.

Arbetslöshet skapar klyftor mellan människor, både sociala och ekonomiska. Detsamma gäller för dem som är för sjuka för att arbeta. Man kan välja att stärka upp för dessa personer genom inkomstförsäkringar och välfärdspolitik. Men man kan också, som regeringen har gjort, välja att förstärka klyftorna genom sänkta ersättningar och ändrade skatter.

När Maria Larsson skriver i sitt svar att den största klyftan är mellan dem som har ett arbete och dem som inte har det är det ett medvetet val från regeringen att det så ska förbli – inte ens bara förbli, utan klyftan ska öka. Regeringen kallar det incitament eller ökade drivkrafter, för det låter trevligare, men vad de säger är att det ska vara större skillnader mellan dem som har ett arbete och dem som saknar ett arbete eller är sjuka. Så är det. Det är regeringens ambition. De kallar det för arbetslinjen. Maria Larsson och resten av regeringen hävdar att barnfattigdomen inte har med högerpolitiken att göra. Det är så klart inte sant. Det är bara att lyssna på vad de säger.

Fru talman! Som socialdemokrat tycker jag att ett samhälle med stora klyftor är ett orättfärdigt samhälle. Det är inget annat än en skam att vi i ett så rikt land som Sverige har ökade klyftor och en ökande barnfattigdom. Men det är inte bara en moralisk fråga, det handlar också om vilka konsekvenser det skapar på längre sikt.

Vi vet att barn som växer upp i fattigdom löper större risk att själva drabbas av fattigdom som vuxna, att komma ut i vuxenlivet med bristfällig utbildning och drabbas av arbetslöshet. De löper större risk för ohälsa och att hamna i missbruk och kriminalitet. Sociala problem skapas i en kombination av olika faktorer. Fattigdom är en av dem, kanske den viktigaste. För att en utveckling mot ökade sociala problem ska kunna förhindras krävs att regeringen ser och tar sitt ansvar. Är Maria Larsson beredd att göra det? Vad tänker regeringen i så fall göra?

Anf. 11 MATS GERDAU (M):

Fru talman! Vi hade som sagt en ganska omfattande debatt om fattigdom i går. Sara Karlsson hade rätt i sin inledning; det var många svar som inte gavs – av oppositionen, skulle jag vilja säga.

Det är alldeles för många som är fattiga i Sverige i dag. Det är vi helt överens om. Utvecklingen går dock åt rätt håll. År 2008 var färre fattiga än någonsin under socialdemokraternas styre enligt Rädda Barnens stora

rapport. Så kom en stor internationell kris, och det är klart att vi inte var opåverkade av den. Frågan är om Socialdemokraterna över huvud taget såg denna kris.

Från Moderaternas sida är vi oroade över den stora fattigdomen, i synnerhet bland barn. Vi har en mängd åtgärder för att motarbeta detta. Maria Larsson har presenterat ett antal av dem, och jag vill understryka höjda barnbidrag, höjda bostadsbidrag, som ger 900 kronor i månaden till en flerbarnsfamilj, och jobbskatteavdragen som ger 1 500 kronor i månaden till ett vårdbiträde.

De mer långsiktiga insatserna handlar framför allt om skolan. Det är där vi rustar eleverna med den kunskap och kompetens de behöver för att skaffa sig ett jobb som ju är grunden för att inte hamna i fattigdom.

Peter Persson tog i sitt anförande upp hur viktigt det är med en bra skola. Men den skola som ni socialdemokrater lämnade efter er hade stora brister. Den utbildade inte till jobb; den ledde till utslagning. Det restaurerar vi nu. År 2011 är det största reformåret i svensk skola någonsin. Framför allt vill jag lyfta fram den nya gymnasieskolan som mycket bättre än den tidigare gymnasieskolan som Göran Persson och Ylva Johansson skapade kommer att ge människor förutsättningar och chanser att komma in på arbetsmarknaden. Vi anpassar utbildningen mycket mer till arbetsmarknadens behov.

Jobben är den viktigaste fattigdomsbekämparen för oss. Det är det absolut viktigaste för att människor inte ska riskera att hamna i fattigdom. I går kom Statistiska centralbyrån med de senaste siffrorna för arbetslösheten och jobben i Sverige. 136 000 fler jobbar i dag än för ett år sedan. Alla dessa människor vet vad det innebär att ha ett jobb kontra att inte ha det. Jobbpolitiken är central för att vi ska kunna bekämpa fattigdomen.

Peter Persson sade att långtidsarbetslösheten ökar och biter sig fast. SCB sade i går att det är 23 000 färre långtidsarbetslösa än för ett år sedan. Vadå "biter sig fast"? Det är nog en ganska framgångsrik politik som regeringen bedriver.

Klyftor kan vi tala mycket om. Vilken regering var det som sänkte skatten för miljardärer för att H&M-chefen inte skulle flytta från Sverige? Vilken regering var det som sänkte skatten för utländska forskare så att det skulle vilja vara kvar i Sverige? Vilken regering var det som tog bort arvsskatten för miljonärer? Jo, det var den socialdemokratiska. Bidrog inte det till att öka klyftorna i samhället, det som ni säger er vara emot?

Det finns dock dem ni aldrig vill sänka skatten för. Det är de fattiga. Dem vill ni i stället höja skatten för. Kan inte ni försöka förklara hur höjd skatt leder till att de blir rikare? Höjd skatt är nämligen konsekvensen av er politik. Hur blir låginkomsttagarna, kassörskan och vårdbiträdet, rikare av att ni tar mer av deras pengar? Det skulle jag vilja ha svar på.

Anf. 12 HANNAH BERGSTEDT (S):

Fru talman! Fler blir rikare i Sverige i dag tack vare regeringens politik. Men det är också sant att det är fler som blir fattigare. Diskussionen om hur fattigdom ska mätas kommer med jämna mellanrum upp i såväl medierna som kammaren. Hånfulla kritiker till begreppet relativ fattig-

Prot. 2010/11:62
18 februari

*Svar på
interpellationer*

dom raljerar om att barnfattigdom är skillnaden mellan att ha och inte ha en egen Iphone.

Sådan är inte verkligheten. Eina som jobbar i Förstamajblommans kommitté i min hemstad Piteå berättar om en ansökning om ett par skridskor för att ett barn ska kunna vara med på skolidrotten. En annan berättelse handlar om en mamma som behöver en cykelvagn för att kunna förflytta sig och sina barn mellan hem, skola, förskola och butik. Det handlar helt enkelt om att få livet att gå ihop. Det är fattigdom i Sverige i dag.

I Europa används den relativa fattigdomen som ett begrepp och ett mätinstrument eftersom man vet att den har betydelse. Relativiteten har betydelse i människors vardag. Den påverkar människors hälsa och möjligheter.

De grupper som ökar mest bland dem som får försörjningsstöd är arbetslösa, deltidsarbetslösa och sjuka. Det är ingen tillfällighet, fru talman. Det är ett resultat av regeringens politik – en politik som aktivt ser till att öka skillnaden mellan dem som har och dem som inte har. Det leder till att fler vuxna inte klarar av sin försörjning, vilket främst drabbar barnen.

På vilket sätt leder de ökade skillnaderna till fler i arbete – något som regeringens representanter så starkt säger sig vurma för? På vilket sätt leder sänkt a-kassa och sänkt sjukersättning till fler i arbete? I stället blir det färre föräldrar som klarar av sin egen försörjning, vilket drabbar barnen.

Anf. 13 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Peter Persson inledde med att säga att han tyckte att han hade fått ett begränsat svar i förhållande till sin fråga. Jag vill påminna Peter Persson om att hans fråga var: Avser statsrådet att inom sitt ansvarsområde vidta åtgärder som minskar barnfattigdomen? Peter Persson står sedan här och diskuterar sjukförsäkring, arbetsmiljöfrågor och allt möjligt. Man får nog bestämma sig, Peter Persson, om man ska hålla sig inom mitt ansvarsområde eller inte.

Jag diskuterar gärna detta i ett vidare perspektiv. Ska vi komma åt barnfattigdomen måste vi göra insatser inom mer än socialtjänsten, och precis det gör regeringen.

Det var intressant att höra att socialdemokratiska företrädare inte längre stöder arbetslinjen. Sara Karlsson var i sitt inlägg tydlig med att arbetslinjen är passé och inte längre intressant.

Det talas om skam med klyftor och skam att arbetslösheten växer. Men snälla ni, nu får ni väl ändå se sanningen i vitögat! Klyftorna växte under den långa socialdemokratiska regeringstiden. De har växt sedan början av 1990-talet. Kände ni skam då? Varför gjorde ni i så fall inget åt det?

Vi står alla bakom det vackra talet om jämlikhet, men vi har olika lösningar. Det ni vill är att bestraffa dem som har lägst inkomst. Det gjorde ni under stor del av er regeringstid. Svenska låginkomsttagare var högst beskattade i hela världen under ert regeringsinnehav.

Några av våra insatser handlar om att ge människor hjälp vid sjukdom och att se till att långtidssjukskrivna får rehabilitering. Resultatet är att vi halverade antalet sjukfall och tiden på sjukskrivningarna mellan

åren 2006 och 2010. Människor får hjälp att komma tillbaka. Det måste väl vara bra.

100 000 färre har sjukpension eller förtidspension – eller sjuk- och aktivitetsersättning som det nu heter – än när ni hade makten. De har fått en chans att komma tillbaka. Under er regeringstid förtidspensionerades 140 personer om dagen. Vi vill ge människor hjälp. Vi vill ge dem nya chanser.

Mats Gerdau nämnde siffran 136 000. Arbetslösheten minskar just nu mer i Sverige än i andra länder i Europa. För första gången sedan 1993 har vi lägre arbetslöshet än Danmark. Det gynnar barnen. Föräldrarna kommer i arbete och man får en helt annan ekonomi, vilket skapar möjligheter för barnen.

Med vår nya reform, etableringsreformen för nyanlända, hoppas vi att människor mycket snabbare ska komma in i arbete än att behöva vänta i sju år, som under er tid. Det finns ett stort förbättringsarbete att göra; vi har påbörjat det. Vi rustar psykiatrin för att föräldrarna ska kunna få hjälp. Vi rustar missbrukarvården för att föräldrar som har ett missbruk ska kunna få hjälp. Det gynnar barnen.

Barnen är mitt huvudtema och mitt perspektiv. Jag tyckte att en del av inläggen svävade ut ganska långt bort från barnen.

Den här regeringen bekämpar fattigdom. Jag vill inte att det ska finnas fattiga barn i vårt land. Därför blev de 2 500 färre mellan åren 2006 och 2008.

Anf. 14 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jag hoppas att Maria Larsson i sitt nästa inlägg svarar på min fråga: Tror du att ett barn påverkas av att föräldrarna får försämringsar i sin sjukförsäkring eller arbetslöshetskassa? Det var min fråga. Den var ställd till socialförsäkringsministern och överlämnad till dig. Jag förväntar mig ett svar.

Jag noterar att Mats Gerdau har anmält sig till debatten. Han är välkommen. Det känns som om han inte riktigt vet om han tillhör de gamla Moderaterna eller de nya Moderaterna. Han använder sig av det Lundgrenska syndromet: Varje samhällsproblem ska mötas med skattesänkning. Han tror att vi alla blir rikare om skatterna sänks; så är det inte.

Ingenting har gjort människor i vårt land så rika som när vi byggde ut det gemensamma. Gå till litteraturen. Läs Kjell Johanssons *Huset vid Flon* om hur dåtidens underklass här i Stockholm på 50-talet befriades och kom in i samhället. Skolan byggdes ut, fritidsgårdarna kom och biblioteket öppnade med sin lockelse och gav möjlighet åt de många. Böcker fanns inte i varje hem. Alla kunde inte ta hem kamrater i den trångboddade staden. Jag skulle kunna fortsätta att räkna upp alla de friheter vi har skapat gemensamt. Dem håller ni nu på att begränsa eftersom er politik är inriktad på skattesänkningar. Genom era åtgärder mot vuxna – åtgärder som drabbar barnen – har ni skapat ett samhälle som klyvs.

I denna stad höll Olof Palme 1978 ett tal som hade det bärande temat: Det får inte finnas vi och de, bara vi. Så ser socialdemokratin fortfarande på den politiska uppgiften. Vi ska ha ett samhälle som ger människor möjlighet att mötas och inkluderas. De ska inte skiljas åt som i det samhälle ni har skapat.

Prot. 2010/11:62
18 februari

Svar på
interpellationer

Ni talar om de lyckade resultaten på arbetsmarknadens område. Det är självklart att med fler boende i landet växer antalet arbetstillfällen. Det lär sig barnen redan på lågstadiet. Samtidigt ökar arbetslösheten dramatiskt, framför allt långtidsarbetslösheten. Vi har i dag 120 600 långtidsarbetslösa; det är 33 procent av de arbetslösa som förvägras åtgärder och möjligheter. Nära 50 000 finns i fas 3. De jobbar gratis och arbetsgivaren får ett anordningsbidrag.

Vi försökte få några i min hemstad att ställa upp och berätta om sina förhållanden. Jag ringde till tio personer. Ingen vågade och ingen orkade tala om sin utsatthet. Denna plåga går direkt in i den utsattes barn. Denna plåga har den borgerliga regeringen skapat. Den är ej kommen av vinter och vind.

Anf. 15 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna om att debatten handlar om barnfattigdom.

Anf. 16 SARA KARLSSON (S):

Fru talman! Mats Gerdau talar på samma tema som regeringen har gjort under flera år, nämligen att Socialdemokraterna inte skulle ha förstått att vi hade en ekonomisk kris. Självklart har vi förstått det, och självklart förstår vi att Sverige inte kan vara opåverkat av krisen. Men människor hade inte behövt bli dubbelt bestraffade – med både arbetslöshet och fattigdom.

Det är tråkigt att Maria Larsson och Mats Gerdau väljer att fortsätta att duka för det faktum att regeringen medvetet ökar klyftorna. När man försämrar för sjuka och arbetslösa drabbar det också deras barn. Regeringen kallar det arbetslinje och ökade drivkrafter. Den ökade barnfattigdomen är antagligen inte målet med politiken, men det är likväl en följd. Det handlar om människosyn. När jag kritiserar arbetslinjen handlar det inte om att jag inte tycker att människor ska arbeta, men vi inser att arbetslöshet är ett samhällsproblem och inte något som individen ska bestraffas för. Det är skillnaden mellan er och vår arbetslinje.

Jag tror att en av de viktigaste egenskaper man kan ha som politiker är förmågan till självkritik och självvrannsakan. Jag vet inte om ni har missat det, men Socialdemokraterna har under de senaste åren bedrivit en ganska omfattande självkritik och självvrannsakan. Det vore klädsamt om regeringen ibland också kunde uppvisa en viss självkritik.

En annan del av interpellationen och ministerns svar handlar om den generella välfärden. Den har visat sig oslagbar som modell. Att betala gemensamt för skola, sjukvård, omsorg och olika inkomstförsäkringar är effektivt. Det är också ett system som omfördelar. Det jämnar ut skillnader i livschanser och möjligheter, och det sprider risker. Tack vare den generella välfärdspolitiken har Sverige blivit framgångsrikt.

Jag menar inte att allt var perfekt. Det fanns och finns mycket att utveckla och förbättra. Men att vilja montera ned modellen är ren idioti. Varför förstöra den? Det finns så klart ideologiska skäl. Jag vet att högern nu för tiden säger sig omfamna det socialdemokratiska samhällsbygget, men mer intressant är vad de faktiskt gör. Regeringen säger gärna att man har höga ambitioner för välfärden och vill värna den. Jag uppfattar det som att man åtminstone vill upprätthålla den generella välfärd vi har i dag. Den betalas genom skatter; det är grundläggande. Sam-

tidigt har skatterna sänkts, och regeringen vill fortsätta att sänka skatterna. Då undrar åtminstone jag hur det går ihop.

Man behöver kanske inte vara ett ekonomiskt snille för att räkna ut att krympande resurser resulterar i krympt välfärd. Maria Larsson får gärna utveckla hur det går ihop. Jag vill då inte höra en utläggning om att regeringens fantastiska jobbpolitik ska lösa det. Den är inte så himla lyckad, har det visat sig.

Om Maria Larsson inte kan förklara hur det går ihop med minskade skatteintäkter och en förbättrad välfärd får hon gärna berätta hur regeringen ska lösa detta. Ska det lösas med nedskärningar i välfärden eller med ökade egenavgifter? Oavsett vilken väg regeringen väljer kommer det att drabba just de barn vi pratar om här i dag.

Anf. 17 MATS GERDAU (M):

Fru talman! Hannah Bergstedt tog upp frågan om relativ kontra absolut fattigdom. Vi tycker naturligtvis att båda begreppen är viktiga. Det har vi fört in i Europas stora strategi mot fattigdom. Frågan är om Socialdemokraterna tycker att båda begreppen är viktiga att diskutera. Den relativa avgör klyftorna, medan den absoluta avgör om man har mat på bordet eller inte.

Att bara stirra sig blind på relativ fattigdom skulle innebära att om alla är lika fattiga är alla rika i den terminologin, och det är inte någonting som vi står för i alla fall.

Sara Karlsson sade i sitt första inlägg att om man har en lön klarar man sig ekonomiskt. Det är inte riktigt sant. Rädda Barnen konstaterar i sin stora fattigdomsrapport att det är 220 000 barn som lever i familjer med ekonomisk utsatthet. Många av dessa barn har arbetande föräldrar som inte klarar sig trots att de har en lön. Ser ni det som ett problem att skatten är så hög att de tvingas till socialbyrån? Vi ser det som ett stort problem.

Vi har sänkt skatten för vårdbiträden och kassörskor med 1 500 kronor i månaden. Det är klart att de får mycket större marginaler att klara sig. De klarar en extra utgift. Ni har varit emot varenda en av dessa skattesänkningar för låginkomsttagarna.

Sara Karlsson frågade också om vi har missat att Socialdemokraterna har ägnat sig åt självkritik. Ja, vi har faktiskt missat det helt och hållet. Var syns den? Det är samma gamla socialdemokratiska politik hela tiden: höjda bidrag, höjda bidrag, höjda bidrag, höjd skatt, höjd skatt, höjd skatt.

Vi har däremot ändrat vår politik. Vi sänker skatten för fattigt folk. Det är en skillnad.

Anf. 18 HANNAH BERGSTEDT (S):

Fru talman! Fattigdom och fler människor i försörjningsstöd leder inte till fler i arbete, även om arbete är en väg ur fattigdom. Snarare riskerar fattigdom att äta sig fast. I dag talar vi ibland om ärvd fattigdom som om det vore någonting nytt, ett nytt begrepp. Men vi vet sedan länge att den som lever i en fattig familj, den som växer upp i en fattig familj, har, precis som Sara Karlsson tidigare poängterade, sämre förutsättningar i livet än andra.

Prot. 2010/11:62

18 februari

Svar på
interpellationer

Ett konkret exempel på någonting som regeringen skulle kunna göra för att minska risken för ärvd fattigdom är att se på de överskuldsettingar situation. Det har lagts fram en proposition som handlar om vägen tillbaka från överskuldsetting. Det hade varit trevligt om regeringen i denna proposition hade framfört att den vill titta på just barns situation. Det finns nämligen ingenting om dessa barn i denna proposition. Det är dessa barn som under sitt fortsatta liv i stor utsträckning riskerar att bli fast i fattigdom. Det hade varit klädsamt om regeringen hade lagt fram förslag som handlar om situationen för barn i överskuldsetting familjer. Regeringen kunde exempelvis se över förbehållsbeloppet.

Anf. 19 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Jag tycker att Peter Persson låter lite grann som en politiker på 50-talet, och jag tycker inte att Socialdemokraterna verkar vara beredda att ta ansvar för sin historia. Ni har inte gett några svar på varför arbetslösheten var så mycket högre under er regeringstid, även under brinnande högkonjunktur. Ni har inte gett några svar. I dag, i spåren efter en lågkonjunktur, är det fler som har arbete i Sverige än det var när vi övertog makten 2006. Ni har inte gett några svar på varför så många fick vara sjukskrivna utan att stöd och rehabilitering sattes in. Ni har inte gett någon förklaring till att socialbidragen var dubbelt så många under 1996, i spåren av den kris som då hade varit, jämfört med i dag.

Vi har en idé om att utbildning måste löna sig, om att arbete måste löna sig och om att företagande måste löna sig. Får man ingenting för en ansträngning låter man bli att göra den. Det skapar inte ett bättre samhälle. Det skapar ett fattigare samhälle. Här tror jag skillnaden ligger mellan er politik och vår. Arbete skapar också det som genererar resurser till välfärden. Det är därför som det är så centralt att fler människor i vårt land har ett arbete. Bara så kan vi långsiktigt säkra välfärden, den som vi värnar i form av sjukvård, skola, äldreomsorg och så vidare.

Jag tackar för debatten. Jag kommer att fortsätta arbeta med frågan. Jag fick inte precis några svar av er. Men mitt fokus är framför allt på de 2,4 procent av alla barn – det är 54 000 barn – som lever i en långvarigt ekonomiskt utsatt situation. Jag vill göra allt jag kan för att bidra till att deras föräldrar ska komma i arbete, att dessa barn ska få en bra utbildning och att deras föräldrar ska kunna få vård, både psykvård och missbrukarvård, om så behövs därför att det är den komplexa situation som många av dessa barn lever i. Att korta vägarna till arbetsmarknaden är det allra viktigaste för att också bekämpa fattigdomen.

Anf. 20 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Så lätt kommer du inte undan, Maria Larsson. Du har nu möjlighet att svara på frågor, framför allt kring framtiden. Jag tror inte att barnen får en bättre situation om vi ägnar oss åt statistik från 50-talet och framåt. Låt oss tala om framtiden.

Med den socialdemokratiska politiken vill vi anvisa mer resurser till jobb och framför allt bryta långtidsarbetslösheten. Det hjälper barnen när deras föräldrar får möjlighet att komma in.

Vi vill ha en välfärdsolitik som bygger på mer resurser till det gemensamma och att stoppa inledningen av en process där barn behandlas olika. Det handlar om det orättfärdiga i att ni släpper fram försäkringssystem som ger barn till bättre bemedlade rätten att köpa sig en bättre vård före andra, exempelvis på Barnsjukhuset Martina. Det är orättfärdigt.

Det andra fundamentet i välfärden är socialförsäkringssystemen, att ta människor ur den fattigdom de tvingas till när de inte kan arbeta eller när de plågas av arbetslösheten som slår så oerhört hårt på barnen.

Vi socialdemokrater står för ett starkt samhälle. Vi gör det därför att människorna slipper vara svaga i ett sådant samhälle. Det ger alla barn möjligheter att mäta sig med varandra som jämlikar. Det ger en bättre framtidstro och livsluft för hela vårt samhälle.

Anf. 21 SARA KARLSSON (S):

Fru talman! Jag vill ägna de sista minuterna åt att prata om vad Socialdemokraterna vill göra.

Vi vill såklart få fler i arbete. Det vill vi göra bland annat genom att göra investeringar i exempelvis järnvägar och bostäder som ger fler jobb. Vi vill anställa fler i välfärden. Det ska vi inte glömma. Vi vill satsa på utbildning för att komma bort från den matchningsproblematik som vi ser komma. Människor ska rustas för att kunna ta de arbeten som växer fram och inte brytas ned i fas 3. Vi vill ge människor rätten att arbeta heltid och förutsättningar för en god löneutveckling, vilket Mats Gerdau också var inne på. Det ska finnas förutsättningar på arbetsmarknaden för en god löneutveckling. Det gynnas inte av regeringen.

Vi vill också att de personer som är arbetslösa och sjuka ska ha ett ordentligt ekonomiskt skydd. Det är inte samma sak som att vi inte vill att de ska arbeta. Det är för att vi inser att det finns situationer i livet då man är sjuk eller då det saknas arbeten.

Vi delar inte regeringens uppfattning om att hungriga vargar jagar bäst. Vi vet också att ökad fattigdom inte löser några problem utan skapar problem. Vi ska inte glömma att ekonomisk trygghet vid arbetslöshet och sjukdom är enormt viktig för att förhindra lönedumpning.

Självfallet slår vi också vakt om den generella välfärden. Den ger rätten till likvärdig utbildning, sjukvård och omsorg av hög kvalitet. Den ger trygghet. Den omfördelar och ökar jämlikheten. Vi vill utveckla, och inte radera den. Att ta ansvar för barnen är att motverka fattigdom och se till att alla barn ges en bra start med goda förutsättningar att utvecklas som fria, självständiga och trygga individer. Det gör vi bäst gemensamt.

Regeringen har misslyckats. Den har inte ens försökt. Den har tvärtom medvetet börjat öka fattigdomen och därmed svikit barnen.

Anf. 22 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Låt oss då slå fast några saker: Alla inkomsttyper i Sverige har fått det bättre. Alla har fått det bättre. Det är sanningen. Sanningen är också att Sverige är det land som har minst inkomstspridning i OECD:s mätningar. Tillsammans med ett annat land är det vi som har den minsta inkomstspridningen. I debatten här kan man förledas att tro någonting annat.

Peter Persson tar upp sjukvården i sitt sista inlägg. Låt mig säga att det under den socialdemokratiska regeringstiden var 280 000 personer

som köpte sig en privat sjukförsäkring eftersom de var rädda att inte få tillgång till den vård de behövde i tid.

Vår målsättning har varit att minska köerna. Och det har vi gjort. Vi har halverat köerna till vården. Vi är övertygade om att det bara är med en god tillgänglighet till vården som människor känner sig trygga med att få vård i tid och alltså kan avstå från en privat sjukförsäkring.

Ni ser inte, och ni vill inte se, att er politik med höjda skatter för låginkomsttagare och medelinkomsttagare och er planering av vad som ska ske inte stämmer överens med den verklighet som har blivit. Ni ledde Sverige in på en väg där vi fick hög arbetslöshet och många människor i sjukskrivning. Vi har vänt på det. Utvecklingen går åt rätt håll. Jag är ledsen att ni inte kan bejaka det.

Det är så här kampen mot fattigdomen måste föras. Människor i arbete ger färre fattiga barn. Detta behöver vi komplettera med olika typer av andra insatser. Men det är grunden som finns där, och det är vad många barn önskar: att deras föräldrar ska få ett jobb.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Framställningar
2010/11:RB1 och RB2 till finansutskottet

Motioner
2010/11:T12 till trafikutskottet
2010/11:MJ4 och MJ5 till miljö- och jordbruksutskottet

5 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Motion
med anledning av prop. 2010/11:63 Komplettering av den nya plan- och bygglagen
2010/11:C5 av Carina Herrstedt och Thoralf Alfsson (SD)

6 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 17 februari

2010/11:212 Garantipension för gifter
av *Margareta Sandstedt* (SD)
till statsrådet *Ulf Kristersson* (M)

2010/11:213 Återinförande av friåret
av *Annika Lillemets* (MP)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

Prot. 2010/11:62
18 februari

den 18 februari

2010/11:214 Otrygga visstidsanställningar
av *Josefin Brink* (V)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)
2010/11:215 Bekämpande av fusk vid utbildningar
av *Amineh Kakabaveh* (V)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 1 mars.

7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 17 februari

2010/11:311 EU:s Mediaprogram
av *Berit Högman* (S)
till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)
2010/11:312 Ersättning för sjuka djur
av *Sara Karlsson* (S)
till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)
2010/11:313 Stora hyreshöjningar
av *Marie Nordén* (S)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)
2010/11:314 Mänskliga rättigheter i Iran
av *Maryam Yazdanfar* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

den 18 februari

2010/11:315 Konsekvenserna av det förändrade sjöfartsstödet
av *Gunilla Carlsson* i Hisings Backa (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)
2010/11:316 Metoder för att minska ungas utanförskap
av *Wiwi-Anne Johansson* (V)
till statsrådet Ulf Kristersson (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 1 mars.

Prot. 2010/11:62
18 februari

8 § Kammaren åtskildes kl. 10.12.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

1 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
2 § Svar på interpellation 2010/11:186 om personlig assistans	1
Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	1
Anf. 2 EVA OLOFSSON (V).....	2
Anf. 3 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	4
Anf. 4 EVA OLOFSSON (V).....	5
Anf. 5 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	6
Anf. 6 EVA OLOFSSON (V).....	7
Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	8
3 § Svar på interpellationerna 2010/11:190 och 194 om ökad barnfattigdom och ojämlikhet	8
Anf. 8 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	8
Anf. 9 PETER PERSSON (S)	10
Anf. 10 SARA KARLSSON (S)	10
Anf. 11 MATS GERDAU (M)	11
Anf. 12 HANNAH BERGSTEDT (S).....	12
Anf. 13 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	13
Anf. 14 PETER PERSSON (S)	14
Anf. 15 TREDJE VICE TALMANNEN	15
Anf. 16 SARA KARLSSON (S)	15
Anf. 17 MATS GERDAU (M)	16
Anf. 18 HANNAH BERGSTEDT (S).....	16
Anf. 19 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	17
Anf. 20 PETER PERSSON (S)	17
Anf. 21 SARA KARLSSON (S)	18
Anf. 22 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	18
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	19
5 § Bordläggning.....	19
6 § Anmälan om interpellationer.....	19
7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	20
8 § Kammaren åtskildes kl. 10.12.....	21